Concertul pentru clarinet de Tudor Ciortea

Tudor Ciortea a creat în ultimele luni *Concertul pentru clarinet și orchestră,* înfățișat în primă audiție de dirijorul Ludovic Baci la orchestra de studio a Radioteleviziunii, avînd ca solist pe Aurelian-Octav Popa. E de relevat dintru început spiritul permanent activ, în necontenită mișcare, al compozitorului care. rămînînd temeinic legat de creația populară, a găsit forța de a-și diversifica scriitura muzicală, aducînd o paletă coloristică de o remarcabilă diversitate și, cu deosebire în partea întîia a lucrării, valențe armonice mai îndrăznețe, mai noi. Firul melodic al cîntecului care a dominat, este deosebit de „îmbrăcat", uneori densitatea lucrării atingînd proporții importante. La tot pasul ascultătorul are unele surprize armonice, uneori polifonice. Instrumentul solistic este folosit la maximum, cîntînd laolaltă cu orchestra dar cu rol prioritar. Totul este scris foarte judicios și clarinetul nu se pierde niciciînd în masa orchestrală plină, bine și frumos nutrită. Partea a doua a lucrării care, structural, respectă forma clasică tripartită, este un cîntec lung. românesc, expus mai întîi de orchestră. Am perceput rezonanțe îndeobște „ca de pe plaiuri"... Apoi intră clarinetul alături de masa mare instrumentală. Lui Aurelian Octav Popa, acest mare maestru al instrumentului său, compozitorul i-a încredințat unele „tururi de forță" clasice dar pe alocuri aproape periculoase pentru oricine altul decît pentru acest excepțional artist a cărui virtuozitate a devenit și o probă a măestriei compozitorilor. Această mișcare mediană — un *Adagio* — are un caracter duios și pastoral, bucolic. Unele exigențe impuse clarinetului, cu deosebire în registrul înalt au fost trecute cu cea mai mare ușurință. Finalul este un *Rondo* care ne-a introdus în atmosfera unui însuflețit joc românesc — în speță un joc oșănesc — a cărui melodiciate, ale cărui elemente ritmice, definesc cu putere, caracterul original al muzicii. Lucrarea apare cu totul interesantă prin specificul său național, care reprezintă o permanență în opera compozitorului, specific prezent însă într-o formă evoluată. Este remarcabil faptul că Tudor Ciortea a găsit în el forța de a-și diversifica și coloritul armonic, îmbogățind orchestrația cu o seamă de elemente timbrale.

În același timp el a creat anume, pentru virtuozul Aurelian Octav Popa, un *Intermezzo,* (oferit în supliment), piesă de mare exigență a execuției ale cărei arabescuri și volute melodice (uneori chiar și elemente polifonice) au fost realizate cu maximum de măiestrie artistică.

Am urmărit apoi pe violonista Mariana Sîrbu în *Concertul al 3-lea în sol major* de Mozart. Stăpînind o tehnică pură, de mare șlefuire, avînd un ton cald, vibrant, o sensibilitate și inteligență muzicală dintre cele mai vii, ne-a restituit capodopera mozartiană cu măiestria, gingășia și totodată vigoarea unei artiste desăvîrșite. Temperament excepțional. Mariana Sîrbu este o violonistă de clasă superioară, ea surclasînd pe mulți dintre violoniștii de peste hotare în trecere pe podiumul sălilor noastre de concert. Mariana Sîrbu ne poate reprezenta cu cinste, cum a și făcut-o de altfel, oriunde, fiind sortită celor mai mari succese.

În sfîrșit, bune aprecieri și despre pianista Roxana Lazăr care deși studentă în anul I la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" a dovedit în *Concertul nr. 3 în do minor* de Beethoven, o tehnică serioasă și înțelegere pentru profunzimea lucrării. Roxana Lazăr poate fi socotită o speranță promițătoare.

Cît despre Ludovic Baci, el este dirijorul care investighează fără preget cele mai diverse domenii de creație muzicală, oferindu-ne realizările sale care sînt totdeauna pline de interes artistic, bine organizate. Remarcabila sa capacitate dirijorală se aliază în chip exemplar cu o lăudabilă ținută a unui șef de orchestră care nu vizează decît să slujească arta, buna muzică.

Orchestra de studio a făcut față onorabil tuturor exigențelor — și au fost destule — ale celor trei concerte menționate.

Concertul nr. 2 pentru pian de Pascal Bentoiu

Concertul simfonic al Radioteleviziunii, încredințat tînărului dirijor Ovidiu Bălan, de la Bacău, s-a bucurat, între altele, de prezența solistică a cunoscutei și apreciatei pianiste sovietice Henriette Mirvis care a interpretat *Concertul al 2-lea pentru pian și orchestră* de Pascal Bentoiu. Pe această desăvîrșită artistă (Premiul I în 1956 la Concursul internațional „Mozart" de la Salzburg) o cunoaștem mai de mult. Ea a prezentat, cu mai bine de un deceniu în urmă acest concert în primă audiție, cu un mare succes, succes tot atît de frumos obținut și peste hotare. De altfel Concertul a fost imprimat la Moscova. Henriette Mirvis care prețuiește mult lucrarea și este atașată de ea, a cîntat-o nu numai cu un elan tineresc, dar totodată cu acea sobră ținută a artistului autentic, antrenînd atît orchestra cît și publicul. Dincolo de tehnica sa de înaltă factură, a dovedit o dată mai mult, în partea (a treia) *larghetto,* o profundă și caldă aderență la melodica atît de cantabilă a lucrării pe care a expus-o cu o sinceră efuziune lirică, asociindu-și spre sfîrșitul ei — așa cum s-a gîndit inspirat compozitorul — o vioară și un violoncel. În rest, solista a impulsionat mult dinamism lucrării pe care o cunoaște perfect pînă în cele mai mici amănunte, dominînd de departe toate momentele de dinamism (uneori de un modernism foarte agreabil) cît și pe cele de bogată și exigentă expresivitate. Este o lucrare originală, românească și dorim să o ascultăm cît mai des, îndeosebi într-o asemenea interpretare